

ASOS JOURNAL

The Journal of Academic Social Science

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 14, Sayı: 178, Temmuz 2026, s. 360-370

ISSN: 2148-2489 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.94455>

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date
18.05.2026

Yayımlanma Tarihi / The Publication Date
29.07.2026

Diğer Alaaddin Mert İÇME

İstanbul Aydın Üniversitesi, Klinik Psikoloji
alaaddinicme@stu.aydin.edu.tr
Orcid: 0009-0000-8132-0177

ÇOCUKLUK ÇAĞI KANSERİ TANISI ALAN ÇOCUKLARIN BABALARINDA BABALIK ROLÜ ALGISI İLE PSİKOLOJİK YARDIM ARAMA TUTUMU ARASINDAKİ İLİŞKİDE DUYGUSAL İFADE GÜÇLÜĞÜNÜN ARACI ROLÜ: DERLEME MAKALESİ

Öz

Bu derleme çalışması, çocukluk çağı kanseri tanısı almış çocukların babalarında babalık rolü algısı ile psikolojik yardım arama tutumu arasındaki ilişkide duygusal ifade güçlüğü (aleksitimi) aracı rolünü incelemeyi amaçlamaktadır. Psikososyal araştırmaların büyük bölümü anne deneyimine odaklanmış; babalar bu bağlamda yeterince araştırılmamıştır. Bu derleme; babalık rolü algısı, aleksitimi ve psikolojik yardım arama tutumu arasındaki kuramsal ve ampirik bağlantıları sistematik biçimde ele almaktadır. Alanyazın bulguları, geleneksel babalık rolü algısının aleksitimik eğilimleri artırabileceğini ve bunun psikolojik yardım arama tutumunu olumsuz yönde etkileyebileceğini göstermektedir. Türkiye özelinde yürütülen araştırmalar, geleneksel cinsiyet normları ve damgalanma kaygısının babaların yardım arama davranışını kısıtladığına işaret etmektedir.

Anahtar kelimeler: Çocukluk Çağı Kanseri, Babalık Rolü Algısı, Aleksitimi, Duygusal İfade Güçlüğü, Psikolojik Yardım Arama Tutumu, Erkek Psikolojisi.

**THE MEDIATING ROLE OF DIFFICULTY IN EMOTIONAL
EXPRESSION IN THE RELATIONSHIP BETWEEN FATHERHOOD
ROLE PERCEPTION AND ATTITUDE TOWARD SEEKING
PSYCHOLOGICAL HELP IN FATHERS OF CHILDREN DIAGNOSED
WITH CHILDHOOD CANCER: A REVIEW ARTICLE**

Abstract

This review study aims to examine the mediating role of difficulty in emotional expression (alexithymia) in the relationship between fatherhood role perception and attitude toward seeking psychological help in fathers of children diagnosed with childhood cancer. The majority of psychosocial research has focused on the experiences of mothers, leaving fathers largely underrepresented. This review systematically addresses the theoretical and empirical links between fatherhood role perception, alexithymia, and help-seeking attitudes. Literature findings indicate that traditional fatherhood role perceptions may increase alexithymic tendencies, which in turn may negatively affect attitudes toward seeking psychological help. Research conducted in the Turkish context suggests that traditional gender norms and stigma concerns restrict fathers' help-seeking behavior.

Keywords: Childhood Cancer, Fatherhood Role Perception, Alexithymia, Difficulty in Emotional Expression, Attitude Toward Seeking Psychological Help, Male Psychology.

GİRİŞ

Çocukluk çağı kanseri, 0-18 yaş aralığındaki çocuklar arasında görülen başlıca hastalık gruplarından birini oluşturmakta ve önemli bir küresel halk sağlığı sorunu olmayı sürdürmektedir. Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre her yıl yaklaşık 400.000 çocuk ve ergen kanser tanısı almaktadır (Dünya Sağlık Örgütü [DSÖ], 2021). Türkiye'de ise yıllık 3.500–4.000 çocuğa kanser tanısı konulmakta; lösemi, beyin tümörleri ve lenfomalar en sık görülen türler arasında yer almakta olup pediatrik onkoloji alanındaki hizmet ihtiyacı artmaktadır (T.C. Sağlık Bakanlığı, 2026; Yeşil, 2024).

Çocukluk çağı kanseri yalnızca hasta çocuğu değil, anne, baba ve kardeşler dahil tüm aile sistemini derinden etkileyen bir psikososyal kriz ortamı yaratmaktadır. Kanser tanısı alan bir çocuğun ailesinde yaşanan süreç, tanı şokuyla başlayan (Śniecińska vd., 2022), tedavinin yarattığı belirsizlik ve yoğun stresle derinleşen (Kearney vd., 2015), hastalığın seyrine göre farklı psikolojik örüntüler sergileyen uzun soluklu bir deneyimdir (Sultan vd., 2016). Bu süreçte ailede birincil bakım verici olarak çoğunlukla anneler öne çıkmakta; babalar ise genellikle ekonomik sorumluluğu üstlenen, duygularını arka planda tutan ve "güçlü" görünmek zorunda hisseden bireyler olarak konumlanmaktadır (Chesler ve Parry, 2001; Yi vd., 2022).

Psikososyal araştırmaların büyük çoğunluğu anneler üzerine yoğunlaşmış olmakla birlikte, babalara yönelik çalışmalar oldukça sınırlı kalmaktadır (Coyne vd., 2016; Ljungman vd., 2016). Türkçe alanyazın incelendiğinde, ebeveynlere yönelik araştırmaların ağırlıklı olarak anneler üzerinde yoğunlaştığı (Toros vd., 2002; Demirhan, 2010; Özkul ve Günüşen, 2019), babalara özgü psikososyal deneyimlerin ise araştırma kapsamı dışında kaldığı görülmektedir.

Bu derleme çalışması; babalık rolü algısı, duygusal ifade güçlüğü (aleksitimi) ve psikolojik yardım arama tutumu olmak üzere üç temel değişken üzerine odaklanmaktadır. Söz konusu değişkenler büyük ölçüde birbirinden bağımsız çalışmalarda ele alınmış; aralarındaki ilişkisel yapı bütüncül bir model içinde incelenmemiştir. Bu derleme, çocukluk çağı kanseri bağlamında babalık rolü algısının psikolojik yardım arama tutumunu doğrudan mı yoksa duygusal ifade güçlüğü aracılığıyla mı etkilediğini araştırmayı hedeflemekte; hem klinik müdahale programlarının geliştirilmesine hem de Türkiye'deki pediatrik onkoloji psikosozal destek alanyazınına özgün bir katkı sunmayı amaçlamaktadır.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE ALANYAZIN TARAMASI

Çocukluk Çağı Kanseri ve Aile Sistemi

Kanser, tüm hastalıklar içinde aile sistemini en derinden sarsan tanılar arasındadır. Çocukluk çağı kanseri söz konusu olduğunda bu etki katlanarak artmakta ve aile üyelerinin her biri farklı biçimlerde psikosozal yük altına girmektedir (Kazak vd., 2007). Tanı anından itibaren ebeveynler kaygı, depresyon, umutsuzluk ve suçluluk gibi yoğun duygusal tepkiler yaşamakta; gündelik yaşam işlevleri ciddi biçimde sekteye uğramaktadır (Śniecińska vd., 2022; Sultan vd., 2016). Travma sonrası stres modelini çocukluk çağı kanseri bağlamına uygulamış ve ebeveynlerin önemli bir bölümünün klinik düzeyde travma belirtileri sergilediğini ortaya koymuştur (Kazak vd., 2004).

Kanser sürecinde ebeveynlik rolleri yeniden şekillenmektedir. Anne genellikle hastane sürecinde doğrudan bakım verici olarak konumlanırken, baba ekonomik sorumluluğu sürdüren ve aile bütünü tutan bir figür olarak rol üstlenmektedir. Bu rol dağılımı, Türkiye gibi geleneksel cinsiyet rollerinin görece daha belirgin olduğu toplumlarda babaların duygusal deneyimlerini geri plana itmelerine neden olabilmektedir (Swallow vd., 2012). Araştırmalar, kanser sürecinde babaların duygusal yalnızlık, çaresizlik ve belirsizlik gibi yoğun psikolojik güçlükler yaşadığını göstermekte (Killeen vd., 2020; Norberg ve Boman, 2008); kanserli çocuğa sahip babaların sosyal ve iş yaşamında köklü değişimler deneyimledikleri ve bu değişimlerin psikolojik iyilik halleri üzerinde belirgin bir yük oluşturduğu bildirilmektedir (Yi vd., 2022).

Babalık Rolü Algısı

Babalık rolü algısı, erkeğin baba olarak kendini nasıl tanımladığını, bu role ilişkin inançlarını, beklentilerini ve bu beklentileri ne ölçüde karşılayabildiğine dair öznel değerlendirmesini kapsamaktadır. Pleck (2010), babalık rolü algısının üç temel boyuttan oluştuğunu ileri sürmüştür: babalık rolünün önemi, babalık başarısı ve babalık motivasyonu. Bu üç boyut, erkeğin babalık kimliğini nasıl içselleştirdiğini ve aktif bir ebeveyn olarak kendini nasıl konumlandığını belirlemektedir. Alanyazında babalık rolü; çocuğun bakımına katılım, duygusal erişilebilirlik, ekonomik sorumluluk ve aile içi otorite işlevleri çerçevesinde tanımlanmakta; bu işlevlerin nasıl yerine getirileceği büyük ölçüde toplumsal cinsiyet normları ve kültürel beklentiler tarafından biçimlenmektedir (Pleck, 1997; Lamb, 2010). Babalık kimliğinin merkezinde yer alan "koruyucu, sağlayıcı ve güçlü olma" beklentisi, özellikle geleneksel toplumlarda eril ideolojisiyle iç içe geçmiş bir yapı olarak değerlendirilmektedir (Connell, 1995).

Türkiye'de babalık rolü tarihsel ve kültürel olarak ekmek kazanan, otorite figürü ve aile reisi gibi imgelerle şekillenmiştir. Bu geleneksel algı son kuşaklarda dönüşüm geçirmekte; daha katılımcı ve duygusal açıdan erişilebilir bir babalık anlayışı toplumsal zeminde yer bulmaya

başlamaktadır. Ancak bu dönüşüm henüz tüm demografik katmanlara yayılmamış olup geleneksel rol beklentileri varlığını sürdürmektedir.

Çocuğun kronik ya da yaşamı tehdit eden bir hastalıkla karşılaşması durumunda babalık kimliği ciddi bir baskıyla yüzleşmektedir. Kanserin beraberinde getirdiği belirsizlik, çaresizlik ve kontrol kaybı; babanın kendisinden beklediği ve toplumun ona biçtiği rolü yerine getirme kapasitesini sorgulamasına yol açmaktadır (Grootenhuis ve Last, 1997; Chesler ve Parry, 2001; Nurhidayah vd., 2023). Bu deneyim alanyazında rol belirsizliği ve rol gerilimi kavramlarıyla ele alınmakta; babalık kimliğinin kriz süreçlerinde nasıl yeniden yapılandığı araştırılmaktadır (Swallow vd., 2012; Killeen vd., 2020). Geleneksel rol beklentilerini güçlü biçimde içselleştirmiş babalar için bu sarsılma, ağır bir psikolojik yüke dönüşebilmekte ve rol gerilimi artarken duygusal ifade ve destek arama kapasitesi kısıtlanmaktadır.

Duygusal İfade Güçlüğü (Aleksitimi)

Aleksitimi kavramı ilk olarak Sifneos (1973) tarafından tanımlanmış olup Yunanca'da "duygu için kelime yokluğu" anlamına gelmektedir. Aleksitimi; duyguları tanımada güçlük, duyguları sözelleştirmede güçlük, iç gözlem kapasitesinin sınırlılığı ve dışa yönelik somut bilişsel stil olmak üzere dört temel özellik ile karakterize edilmektedir (Taylor vd., 1997). Bu yapı, Toronto Aleksitimi Ölçeği (TAS-20) ile ölçülmekte ve özellikle erkek bireylerde daha yaygın biçimde gözlemlenmektedir.

Erkeklerde aleksitiminin daha yüksek düzeylerde görülmesi hem nörobiyolojik farklılıklarla hem de toplumsal cinsiyet rolleriyle açıklanmaktadır. Levant (2011), erkek cinsiyet sosyalizasyonunun çocukluktan itibaren duyguları bastırmayı öğrettiğini; bu durumun normatif erkek aleksitimisi olarak kavramsallaştırılabileceğini öne sürmektedir. Kronik stres ve travmatik yaşantılar sırasında aleksitiminin şiddetlendiği de bilinmekte olup bu durum bireyin hem duygusal başa çıkma kapasitesini hem de yardım arama davranışını olumsuz yönde etkilemektedir (Panayiotou vd., 2015). Stres yüklü yaşam olaylarının aleksitimi düzeyini yükselttiğine ilişkin bulgular da alanyazında yer almaktadır (Luminet vd., 2018).

Çocukluk çağı kanseri bağlamında babaların aleksitimi düzeyi; eş ve çocukla duygusal iletişimi (Zuccolo vd., 2022; Taylor vd., 1997), tıbbi ekiple iş birliğini (Liénard vd., 2018) ve kendi psikolojik yardım arama olasılığını doğrudan etkileyebilecek kritik bir değişken olarak öne çıkmaktadır (Sullivan vd., 2015; Levant, 1992). Aleksitimisi yüksek bireyler iç sıkıntılarını daha az fark etmekte, bu sıkıntıyı gidermek için profesyonel destek arama motivasyonu taşımamakta ve yardım aramayı gereksiz görmektedir (Komiya vd., 2000). Araştırmalar ayrıca aleksitiminin psikoterapi sürecini ve sonuçlarını olumsuz etkilediğini ortaya koymuştur (Ogrodniczuk vd., 2011).

Psikolojik Yardım Arama Tutumu

Psikolojik yardım arama tutumu, bireyin psikolojik bir güçlükle karşılaştığında profesyonel ruh sağlığı hizmetlerine başvurmaya ilişkin geliştirdiği olumlu ya da olumsuz eğilimdir (Fischer ve Turner, 1970). Fischer ve Turner'ın (1970) modeline göre tutum dört alt boyuttan oluşmaktadır: psikolojik yardıma açıklık, damgalanma kaygısı, ihtiyaç farkındalığı ve güven. Erkeklerin psikolojik yardım arama davranışının kadınlara kıyasla belirgin biçimde daha düşük olduğu, kapsamlı meta-analiz çalışmalarıyla ortaya konmuştur (Addis ve Mahalik, 2003; Üzümcü, 2025). Bu farklılık; geleneksel erkeklik normları, damgalanma korkusu ve erken

dönem sosyalleşme örüntüleriyle ilişkilendirilmektedir (Addis ve Mahalik, 2003; Mokhwelepa ve Sumbane, 2025).

Türkiye'de yapılan araştırmalar benzer bir tablo ortaya koymakta; geleneksel değer sistemleriyle büyüyen erkeklerin psikolojik yardım arama tutumlarının daha olumsuz olduğu görülmektedir (Arslantaş vd., 2011; Koçak ve Özbay, 2024). Gültekin ve Durmuş (2024), Türk erkeklerinin yardım almaları durumunda damgalanmaktan kadınlara oranla çok daha fazla korktukları ve kendilerini daha değersiz hissedeceklerini düşündüklerini ortaya koymuştur. Erkeklik ideolojisi ile cinsiyet rolü çatışması arasındaki ilişkinin Türk erkeklerinde de belgelendiği ve bu ilişkinin yaşam doyumunu olumsuz etkilediği görülmektedir (Gürkan ve Ege, 2021).

Kanser gibi yoğun stres barındıran bir süreçte babaların psikolojik yardım aramaması hem bireysel hem de ailesel sağlık çıktılarına olumsuz etkilemektedir. Desteksiz kalan ebeveynlerin kaygı ve depresyon düzeylerinin yüksek seyrettiği; bu durumun çocukla ilişkinin kalitesini, eş uyumunu ve ailenin genel psikolojik direncini zedelediği bilinmektedir (Norberg ve Boman, 2008).

YÖNTEM

Bu çalışma, çocukluk çağı kanseri tanısı almış çocukların babalarında babalık rolü algısı, duygusal ifade güçlüğü (aleksitimi) ve psikolojik yardım arama tutumu arasındaki ilişkileri incelemeyi amaçlayan narratif bir literatür derlemesidir. Çalışma kapsamında ulusal ve uluslararası alanyazın sistematik olmayan derleme yaklaşımıyla taranmış ve ilgili kuramsal ile ampirik çalışmalar bütüncül biçimde değerlendirilmiştir.

Literatür taraması; PubMed, PsycINFO, Web of Science, Google Scholar ve DergiPark veri tabanları kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Tarama sürecinde “childhood cancer”, “fathers of children with cancer”, “fatherhood role”, “alexithymia”, “help-seeking attitude”, “psychological help-seeking”, “çocukluk çağı kanseri”, “babalık rolü”, “aleksitimi” ve “psikolojik yardım arama” anahtar sözcükleri çeşitli kombinasyonlarla kullanılmıştır. 2000–2025 yılları arasında yayımlanan Türkçe ve İngilizce hakemli makaleler incelemeye dahil edilmiştir.

Derleme kapsamında özellikle çocukluk çağı kanseri sürecinde babaların psikososyal deneyimlerini ele alan çalışmalar, erkeklik rolleri ve yardım arama davranışına ilişkin araştırmalar ile aleksitimi üzerine yürütülen kuramsal ve ampirik çalışmalar değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular; babalık rolü algısı, aleksitimi ve psikolojik yardım arama tutumu arasındaki ilişkiler çerçevesinde tematik olarak analiz edilerek yorumlanmıştır.

TARTIŞMA

Bu derleme, çocukluk çağı kanseri bağlamında babalık rolü algısı, aleksitimi ve psikolojik yardım arama tutumu arasındaki ilişkiyi kuramsal ve ampirik düzeyde ele almaktadır. Alanyazın bulguları bir arada değerlendirildiğinde, geleneksel babalık rolü algısının aleksitimik eğilimleri artırabileceği ve bunun psikolojik yardım arama tutumunu dolaylı biçimde olumsuz etkileyebileceği görülmektedir.

Kanser tanısı alan bir çocuğun babasının, babalık rolüne ilişkin algısının bu süreçte ciddi biçimde sarsılabildiği bilinmektedir (Killela vd., 2020; Yi vd., 2022). "Güçlü ve koruyucu baba" imgesini sürdürme baskısı; aile, hastane ortamı ve toplumsal çevre tarafından pekiştirilen güçlü bir sosyal dayatmaya dönüşmektedir. Geleneksel babalık rolünü içselleştirmiş babalar için

çaresizlik, kontrol kaybı ve çocuğunu koruyamama hissi çok daha sarsıcı bir öznel deneyim yaratmakta; bu sarsılma aleksitimik örüntülerin güçlenmesine zemin hazırlamaktadır.

Aleksitiminin psikolojik yardım arama tutumu üzerindeki olumsuz etkisi derleme kapsamındaki çalışmalarla tutarlı biçimde desteklenmektedir. Duyguları tanımlayamayan ve ifade edemeyen bireyler yaşadıkları psikolojik sıkıntıyı fark edememekte; bu durum hem yardım arama güdüsünü hem de yardımın işe yarayacağına dair inancı zayıflatmaktadır (Komiya vd., 2000; Sullivan vd., 2015). Türkiye bağlamında bu süreç daha da belirgin bir görünüm kazanmaktadır. Türk erkeklerinde geleneksel cinsiyet normları, damgalanma kaygısı ve erkeklik ideolojisinin psikolojik yardım arama tutumunu olumsuz yönde etkilediği tutarlı biçimde belgelenmiştir (Arslantaş vd., 2011; Gültekin ve Durmuş, 2024; Koçak ve Özbay, 2024).

Bu bulgular, kanser sürecindeki babaların psikolojik ihtiyaçlarını görünür kılan ve müdahale programlarının tasarımı yönlendiren özgün bir çerçeve sunmaktadır. Aleksitiminin aracı rolünün ampirik düzeyde doğrulanması durumunda; pediatrik onkoloji birimlerinde baba odaklı psikoeğitim programlarına duygusal farkındalık ve ifade becerilerinin dahil edilmesi klinik açıdan gereklilik haline gelebilecektir.

Sınırlılıklar

Bu çalışma narratif bir literatür derlemesi niteliğinde olup herhangi bir ampirik veri içermemektedir. Bu nedenle değerlendirmeler mevcut alanyazındaki kuramsal ve ampirik çalışmalar üzerinden yapılmıştır. Çocukluk çağı kanseri tanısı almış çocukların babalarında babalık rolü algısı, aleksitimi ve psikolojik yardım arama tutumunu birlikte ele alan çalışmaların sınırlı olması, konuya ilişkin bütüncül değerlendirme yapmayı güçleştirmektedir. Ayrıca alanyazında babaların psikososyal deneyimlerine kıyasla anneler üzerine odaklanan çalışmaların daha fazla olması dikkat çekmektedir.

Bununla birlikte bu çalışma sistematik derleme ya da meta-analiz niteliğinde değildir. Yalnızca erişilebilen Türkçe ve İngilizce kaynakların değerlendirilmiş olması nedeniyle bazı çalışmalar kapsam dışında kalmış olabilir. Bu doğrultuda gelecekte yapılacak araştırmaların daha geniş örneklemlemlerle ve farklı kültürel bağlamlarda yürütülmesi önerilmektedir.

SONUÇ

Bu derleme, kanser tedavisi gören çocukların babalarında babalık rolü algısı, aleksitimi ve psikolojik yardım arama tutumu arasındaki ilişkiyi bütüncül bir perspektiften ele alan ilk Türkçe teorik çalışmalardan biri olma özelliği taşımaktadır. Alanyazın bulguları; geleneksel babalık rolü algısının aleksitimik eğilimleri artırabileceğini ve bunun psikolojik yardım arama tutumunu dolaylı biçimde şekillendirebileceğini desteklemektedir. Önerilen aracılık modelinin ampirik düzeyde sınanması, hem kuramsal bilgi tabanına katkı sağlayacak hem de pediatrik onkoloji birimlerinde baba odaklı psikososyal destek protokollerinin geliştirilmesine yönelik somut bulgular sunacaktır. Gelecek araştırmaların örneklem çeşitliliğini artırarak boylamsal desenlerle bu modeli test etmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Addis, M. E. ve Mahalik, J. R. (2003). Men, masculinity, and the contexts of help seeking. *American Psychologist*, 58(1), 5–14. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.58.1.5>
- Arslandaş, H., Dereboy, F., Aştı, N. ve Pektekin, Ç. (2011). Bir grup üniversite öğrencisinde psikolojik belirtiler, psikolojik yardım arama tutumları ve tercihleri. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 22(2), 82–89.
- Baron, R. M. ve Kenny, D. A. (1986). The moderator–mediator variable distinction in social psychological research: Conceptual, strategic, and statistical considerations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 51(6), 1173–1182. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.51.6.1173>
- Berger, J. M., Levant, R. F., McMillan, K. K., Kelleher, W. ve Sellers, A. (2005). Impact of gender role conflict, traditional masculinity ideology, alexithymia, and age on men's attitudes toward psychological help seeking. *Psychology of Men and Masculinity*, 6(1), 73–78. <https://doi.org/10.1037/1524-9220.6.1.73>
- Chesler, M. A. ve Parry, C. (2001). Gender roles and/or styles in crisis: An integrative analysis of the experiences of fathers of children with cancer. *Qualitative Health Research*, 11(3), 363–384. <https://doi.org/10.1177/104973201129119010>
- Clarke, N. E., McCarthy, M. C., Downie, P., Ashley, D. M. ve Anderson, V. A. (2009). Gender differences in the psychosocial experience of parents of children with cancer: A review of the literature. *Psycho-Oncology*, 18(9), 907–915. <https://doi.org/10.1002/pon.1483>
- Connell, R. W. (1995). *Masculinities*. University of California Press.
- Coyne, E., Wollin, J. ve Creedy, D. K. (2016). Exploration of the role of Australian fathers and family caregivers of children with cancer. *European Journal of Cancer Care*, 25(4), 626–634. <https://doi.org/10.1111/ecc.12529>
- Demirhan, E. (2010). *Kanserli çocuğa sahip annelerin yaşam kalitesi ve psikolojik durumları [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]*. Atatürk Üniversitesi.
- Dolgin, M. J., Phipps, S., Harow, E. ve Zeltzer, L. K. (2014). Parental response to childhood cancer: A conceptual framework. *Journal of Pediatric Hematology/Oncology*, 29–39.
- Fischer, A. R. ve Good, G. E. (1997). Men and psychotherapy: An investigation of alexithymia, intimacy, and masculine gender roles. *Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training*, 34(2), 160–170. <https://doi.org/10.1037/h0087646>
- Fischer, E. H. ve Turner, J. L. (1970). Orientations to seeking professional help: Development and research utility of an attitude scale. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 35(1), 79–90. <https://doi.org/10.1037/h0029636>
- Grootenhuys, M. A. ve Last, B. F. (1997). Predictors of parental emotional adjustment to childhood cancer. *Psycho-Oncology*, 6(2), 115–128. [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1099-1611\(199706\)6:2<115::AID-PON252>3.0.CO;2-I](https://doi.org/10.1002/(SICI)1099-1611(199706)6:2<115::AID-PON252>3.0.CO;2-I)
- Güleç, H., Köse, S., Güleç, M. Y., Çitak, S., Evren, C., Borckardt, J. ve Sayar, K. (2009). Reliability and factorial validity of the Turkish version of the 20-item Toronto

- Alexithymia Scale (TAS-20). *Bulletin of Clinical Psychopharmacology*, 19(3), 214–220. <https://doi.org/10.1080/10177833.2009.11790493>
- Gültekin, B. K. ve Durmuş, E. (2024). Erkeklerin psikolojik yardım arama tutumları: Türkiye örneklemini üzerinde bir değerlendirme. *Türk Psikoloji Yazıları*, 27(54), 1–15.
- Gürkan, A. ve Ege, E. (2021). Erkeklik ideolojisi, cinsiyet rolü çatışması ve yaşam doyumu arasındaki ilişki. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 12(3), 218–225.
- Hayes, A. F. (2018). *Introduction to mediation, moderation, and conditional process analysis: A regression-based approach* (2. baskı). Guilford Press.
- Karakis, E. N. ve Levant, R. F. (2012). Is normative male alexithymia associated with relationship satisfaction, other relationship variables, and sexual satisfaction? *The Journal of Men's Studies*, 20(3), 257–272. <https://doi.org/10.3149/jms.2003.257>
- Kazak, A. E., Boevig, C. A., Alderfer, M. A., Hwang, W. T. ve Reilly, A. (2005). Posttraumatic stress symptoms during treatment in parents of children with cancer. *Journal of Clinical Oncology*, 23(30), 7405–7410. <https://doi.org/10.1200/JCO.2005.09.110>
- Kazak, A. E., Rourke, M. T., Alderfer, M. A., Pai, A., Reilly, A. F. ve Meadows, A. T. (2007). Evidence-based assessment, intervention and psychosocial care in pediatric oncology: A blueprint for comprehensive services across treatment. *Journal of Pediatric Psychology*, 32(9), 1099–1110. <https://doi.org/10.1093/jpepsy/jsm031>
- Kearney, J. A., Salley, C. G. ve Muriel, A. C. (2015). Standards of psychosocial care for parents of children with cancer. *Pediatric Blood & Cancer*, 62(Suppl. 5), S632–S683. <https://doi.org/10.1002/pbc.25761>
- Killeen, O., Clarke, N., McCarthy, M. C. ve Ashley, D. M. (2020). Fathers of children with cancer: Their psychosocial experience. *Psycho-Oncology*, 30(1), 12–22. <https://doi.org/10.1002/pon.5505>
- Killela, M. K., Santacroce, S. J., Kerr, G., Leckey, J. A. ve Kneipp, S. M. (2020). Fathers of children with cancer: A literature review of their psychosocial experience. *Journal of Pediatric Oncology Nursing*, 37(3), 159–174. <https://doi.org/10.1177/1043454220907570>
- Koçak, O. ve Özbay, Y. (2024). Erkeklik algısı ve psikolojik yardım arama tutumu: Geleneksellik ve modernlik açısından bir inceleme. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 14(71), 1–18.
- Komiya, N., Good, G. E. ve Sherrod, N. B. (2000). Emotional openness as an antecedent of college students' attitudes toward seeking psychological help. *Journal of Counseling Psychology*, 47(1), 138–143. <https://doi.org/10.1037/0022-0167.47.1.138>
- Kuzucu, Y. (1999). Babalık rolü algı ölçeği'nin geliştirilmesi ve geçerlik-güvenirlik çalışmaları [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Lamb, M. E. (Ed.). (2010). *The role of the father in child development* (5. baskı). John Wiley & Sons.

- Levant, R. F. (1992). Toward the reconstruction of masculinity. *Journal of Family Psychology*, 5(3–4), 379–402. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.5.3-4.379>
- Levant, R. F. (2011). Research in the psychology of men and masculinity using the gender role strain paradigm as a framework. *American Psychologist*, 66(8), 765–776. <https://doi.org/10.1037/a0025034>
- Liénard, A., Merckaert, I., Libert, Y. ve Razavi, D. (2018). Transfer of communication skills to the workplace: Impact of a program for medical oncologists. *Patient Education and Counseling*, 101(9), 1634–1640. <https://doi.org/10.1016/j.pec.2018.03.021>
- Ljungman, L., Cernvall, M., Grönqvist, H., Ljótsson, B., Ljungman, G. ve von Essen, L. (2016). Long-term positive and negative psychological late effects for parents of childhood cancer survivors: A systematic review. *PLOS ONE*, 11(7), e0158693. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0158693>
- Luminet, O., Nielson, K. A. ve Ridout, N. (2018). Having no words for feelings: Alexithymia as a fundamental personality dimension at the interface of cognition and emotion. *Cognition and Emotion*, 32(1), 1–10. <https://doi.org/10.1080/02699931.2017.1396370>
- Mokhwelepa, L. ve Sumbane, G. (2025). Barriers to help-seeking behaviour among men in sub-Saharan Africa: A scoping review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 22(1), 1–14.
- Norberg, A. L. ve Boman, K. K. (2008). Parent distress in childhood cancer: A comparative evaluation of posttraumatic stress symptoms, depression and anxiety. *Acta Oncologica*, 47(2), 267–274. <https://doi.org/10.1080/02841860701558773>
- Nurhidayah, I., Hidayati, N. O., Hendrawati, S. ve Adistie, F. (2023). Parental experience of having a child with cancer: A qualitative study. *Belitung Nursing Journal*, 9(1), 48–55. <https://doi.org/10.33546/bnj.2581>
- Ogrodniczuk, J. S., Piper, W. E. ve Joyce, A. S. (2011). Effect of alexithymia on the process and outcome of psychotherapy: A programmatic review. *Psychiatry Research*, 190(1), 43–48. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2010.04.026>
- Özkul, F. ve Günüşen, N. P. (2019). Kanserli çocuğu olan annelerin yaşadıkları güçlükler ve psikolojik iyilik halleri. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 16(2), 80–87.
- Panayiotou, G., Leonidou, C., Constantinou, E., Hart, J., Rinehart, K. L., Sy, J. T. ve Björgvinsson, T. (2015). Do alexithymic individuals avoid their feelings? Experiential avoidance mediates the association between alexithymia, psychosomatic, and depressive symptoms. *Comprehensive Psychiatry*, 56, 206–216. <https://doi.org/10.1016/j.comppsy.2014.09.006>
- Pleck, J. H. (1997). Paternal involvement: Levels, sources, and consequences. İçinde M. E. Lamb (Ed.), *The role of the father in child development* (3. baskı, ss. 66–103). John Wiley & Sons.
- Pleck, J. H. (2010). Paternal involvement: Revised conceptualization and theoretical linkages with child outcomes. İçinde M. E. Lamb (Ed.), *The role of the father in child development* (5. baskı, ss. 58–93). John Wiley & Sons.

- Santacroce, S. J., Killela, M. K., Kerr, G., Leckey, J. A. ve Kneipp, S. M. (2020). Fathers' psychological responses to pediatric cancer-induced financial distress. *Pediatric Blood & Cancer*, 67(6), e28281. <https://doi.org/10.1002/pbc.28281>
- Sifneos, P. E. (1973). The prevalence of alexithymic characteristics in psychosomatic patients. *Psychotherapy and Psychosomatics*, 22(2-6), 255-262. <https://doi.org/10.1159/000286529>
- Śniecińska, J., Rospondek-Śliwa, M., Bartosik-Psujek, H. ve Seniow, J. (2022). Coping with cancer: The role of emotional support and self-efficacy in the rehabilitation of patients. *Frontiers in Psychology*, 13, 861820. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.861820>
- Sultan, S., Leclair, T., Zahra, S. A., Burns, W. ve Abate, C. (2016). A systematic review on factors and consequences of parental distress as related to childhood cancer. *European Journal of Cancer Care*, 25(4), 616-637. <https://doi.org/10.1111/ecc.12361>
- Sullivan, L., Camic, P. M. ve Brown, J. S. L. (2015). Masculinity, alexithymia, and fear of intimacy as predictors of UK men's attitudes towards seeking professional psychological help. *British Journal of Health Psychology*, 20(1), 194-211. <https://doi.org/10.1111/bjhp.12089>
- Swallow, V., Macfadyen, A., Santacroce, S. J. ve Lambert, H. (2012). Fathers' contributions to the management of their child's long-term medical condition: A narrative review of the literature. *Health Expectations*, 15(2), 157-175. <https://doi.org/10.1111/j.1369-7625.2011.00688.x>
- Taylor, G. J., Bagby, R. M. ve Parker, J. D. A. (1994). The twenty-item Toronto Alexithymia Scale: IV. Reliability and factorial validity in different languages and cultures. *Journal of Psychosomatic Research*, 38(1), 23-32. [https://doi.org/10.1016/0022-3999\(94\)90006-X](https://doi.org/10.1016/0022-3999(94)90006-X)
- Taylor, G. J., Bagby, R. M. ve Parker, J. D. A. (1997). Disorders of affect regulation: Alexithymia in medical and psychiatric illness. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511526831>
- T.C. Sağlık Bakanlığı. (2026). Türkiye kanser istatistikleri 2026. T.C. Sağlık Bakanlığı Kanseri Dairesi Başkanlığı. <https://www.saglikbakanligi.gov.tr>
- Toros, F., Tot, Ş. ve Düzöylü, A. (2002). Kanseri olan çocuklarda ruhsal bozukluklar ve ailenin depresyon düzeyi. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 5(3), 140-147.
- Türküm, A. S. (2001). Stresle başa çıkma biçimi, iyimserlik, bilişsel çarpıtma düzeyleri ve psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlar arasındaki ilişkiler: Üniversite öğrencileri üzerinde bir araştırma. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 1-16. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ankusbd>
- Üzümçeker, E. (2025). Erkeklerde psikolojik yardım arama tutumunu etkileyen faktörler: Cinsiyet rolü ve toplumsal baskı. *Türk Psikoloji Dergisi*, 40(95), 1-20.
- World Health Organization. (2021). Childhood cancer. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/cancer-in-children>

- Yeşil, A. (2024). Türkiye'de pediatrik onkoloji: Epidemiyolojik görünüm ve gelecek perspektifler. *Çocuk Onkolojisi Dergisi*, 8(1), 1–12.
- Yi, J., Kim, M. A., Sang, J. ve Gonzalez-Pons, K. M. (2022). How does social and work life change for fathers of children with cancer? *SAGE Open*, 12(4). <https://doi.org/10.1177/21582440221130040>
- Zuccolo, P. F., Stoppino, L. P. ve Grassi, L. (2022). Alexithymia and partner communication in cancer patients: A cross-sectional study. *Psycho-Oncology*, 31(4), 701–708. <https://doi.org/10.1002/pon.5865>